

Runorna synas hafva varit tydliga, och det fins ingen anledning betvifla, att de äro i hufvudsaken rätt återgifna i Bautil.

𐀀𐀁𐀂𐀃 × 𐀄 × 𐀅𐀆𐀇 × 𐀈𐀉𐀊 × 𐀋𐀌𐀍 × 𐀎𐀏𐀐 × 𐀑𐀒𐀓 × 𐀔𐀕𐀖𐀗 × 𐀘𐀙 ×
 5 10 15 20 25 30 35 40
 𐀚𐀛 × 𐀜𐀝 × 𐀞𐀟 × 𐀠𐀡 ×
 45 50 55

Transliteration: **estriþ** × **lit** × **raisa** × **stain** × **pina** × **iftir** × **biurn** × **bounta** × **sin** × **kup** ×
 5 10 15 20 25 30 35 40 45
ialbi × **has** × **sial** ×
 50 55

Fonetisk transskription: *Æstrið lét raisa stæin þenna æftir Biurn, bónda sinn. Guð (h)ialpi ha(n)s siál.*

Öfversättning: »Estrid lät resa denna sten efter Björn, sin äkta man. Gud hjelpe hans själ.»

Huruvida uttalet varit *Æstrið* eller *Æstrið* kan icke afgöras.

Skrif sättet **bounta** bör utan tvifvel uppfattas som en blandning af **bonta** och ett äldre skrif sätt **bunta**.¹ Det är emellertid oväntadt, att man träffar en dylik oregelbundenhet på denna sten, som tillhör samma grupp som Sandbystenarna, en runstensgrupp, som just utmärker sig genom sin ordentliga orthografi (se nedan).

20. Hulterstads kyrkogård.

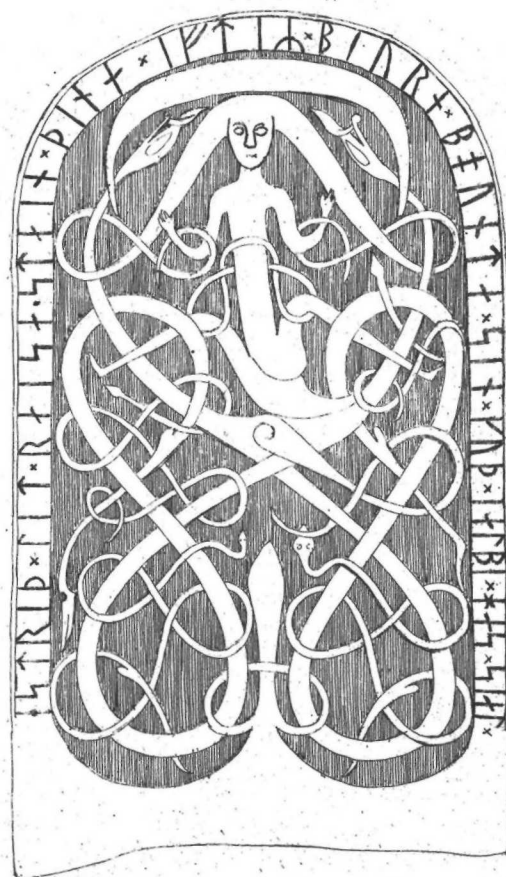
Pl. XII. Fig. 20.

Fig. 20 är hemtad från Frigeli samlingar. Om det uppenbarligen illa handterade originalet få vi icke veta mer än hvad följande korta, vid afbildningen upptecknade notis innehåller: »Denna runsten ligger på Hulterstads kyrkogård på södra sidan om kyrkian. Afritad 1748.» Stenens midtfält har troligen varit försedt med ornament, ehuru den i teckningskonsten föga kunnige upphofsmannen till afbildningen icke ens försökt återgifva dem. Teckningen har dessa 11 runor: þ (el. B) 𐀀𐀁𐀂𐀃𐀄𐀅. Man kunde misstänka, att originalet till fig. 20 vore samma sten som nr 19, som blifvit sönderslagen och stympad, sedan teckningen i Bautil på 1670-talet utfördes. Fig. 19 har på högra sidan de 10 runorna 𐀔𐀕𐀖𐀗 × 𐀘𐀙 × 𐀚, svarande till de ofvannämnda 11 runorna på fig. 20. De sex runorna 𐀎𐀏𐀐 — 𐀘𐀙 och möjligen äfven den första runan öfverensstämma. Men å andra sidan äro afvikelserna betydliga. Fig. 20 har framför de tre gemensamma runorna 𐀎𐀏𐀐 två runor 𐀀 i st. f. *en* runa 𐀔 på fig. 19, och den 7 runan 𐀎 på fig. 20 svarar till 𐀔 på fig. 19, och den förra har i slutet 𐀔 svarande till 𐀚 på den senare. Dessa afvikelser äro för stora, för att jag skulle kunna antaga identiteten för sannolik. Inskriften på originalet till fig. 19 har antagligen varit mycket tydlig, inhuggen som den var på en

¹ Jemför skrif sättet **þourstain** L. 802, **brouþur** L. 948. Ett uttal *bóunda*, som kunde stå för den ofta förekommande formen *boanda* genom analogiskt utbyte af suffixvokalen (jfr Noreen, *Altisl. u. Altnorw. Grammatik* ², s. 93), finner jag mindre sannolikt, då vi aldrig annars träffa någon sådan form.

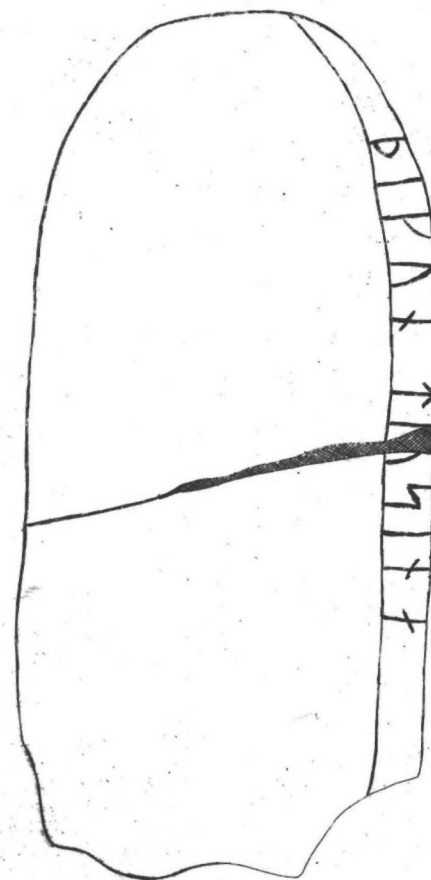
HULTERSTADS KYRKA, ÖL.

19.

HULTERSTADS KGD. ÖL.

20.

III

slåthuggen yta. Äfven en föga kunnig runläsare skulle svårligen kunnat så missuppfatta denna inskrift, att han i st. f. $\mathfrak{B}\mathfrak{H}\mathfrak{N}\mathfrak{t}\mathfrak{t}\mathfrak{t} \times \mathfrak{H}\mathfrak{t} \times \mathfrak{P}$ läst $\mathfrak{P}\mathfrak{I}\mathfrak{P}\mathfrak{N}\mathfrak{t}\mathfrak{t}\mathfrak{N}\mathfrak{H}\mathfrak{t}\mathfrak{t}\mathfrak{t}$. Runorna på det af Frigelius afbildade fragmentet hafva deremot antagligen varit otydliga. Hvad denna inskrift möjligen innehållit, är svårt att gissa. Om man finge antaga, att runan $\mathfrak{G}$ vore helt och hållet felaktig, föranledd af tillfälliga springor i stenen, erhöles man följande lätt begripliga runor: $\mathfrak{P}\mathfrak{I}\mathfrak{P}\mathfrak{N}\mathfrak{t}\mathfrak{t}\mathfrak{N}\mathfrak{H}\mathfrak{t}\mathfrak{t}\mathfrak{t}$. De två första runorna vore då slutet af ett namn, t. ex. *afripi*, *Afriði*, som träffas på den ene Sandbysten nr 27. — Runorna $\mathfrak{t}$ och $\mathfrak{N}$ stå visserligen långt skilda på teckningen. Men i afseende på runornas plats och ställning till hvarandra i inskriften få vi icke begära noggrannhet hos en sådan tecknare som Frigelius. Den både som runläsare och tecknare mycket skickligare Rhezelius har i detta afseende stundom visat lika stor brist på noggrannhet (se s. 7).¹

21. Hulterstads kyrkogård.

Pl. XIII. Fig. 21.

Literatur: ATS IX: 2, s. 6 f.

Den rikt utsmyckade runsten, af hvilken här pl. XIII, fig. 21 för första gången en teckning meddelas, upptäcktes i slutet af 1860-talet på Hulterstads kyrkogård under följande omständigheter, som blifvit meddelade af numera aflidne kantorn Lindgren i Hulterstad. En graf skulle upptagas norr om kyrkan. Ett stycke under jordytan påträffade gräfvorna en i jorden löst liggande häll. Då denna syntes för stor och tung att upptaga hel, blef den stött sönder med jernstång. Tre bitar upptogos, men ett fjärde stycke blef sittande qvar i grafvens ena vägg. Kantor Lindgren, som under gräfningen kom tillstädes och upptäckte ristningarna på de upptagna stenstyckena, uppmanade gräfvorna att upptaga äfven det i grafven qvarsittande. Men detta vägrades under förebärande af fruktan att den lösa myllan skulle rasa in i grafven. Stenen satt ännu qvar i grafvens vägg, då kantorn tjenstgjorde vid jordfästningen. De upptagna styckena af stenen blefvo tillvaratagna och inlagda i kyrkans materialbod, der de alltsedan förvarats.

Vid mitt besök år 1884 i Hulterstad anställdes med ledning af anvisningar, som erhöles af kantor Lindgren, omfattande undersökningar, för att återfinna den i jorden qvarblifna delen af runstenen, men dessa undersökningar blefvo, tyvärr, resultatlösa, och man kan numera endast hoppas, att en lycklig tillfällighet skall bringa det saknade stycket i dagen.²

¹ Ahlqvist har icke omnämnt denna runsten i *Ölands Historia*. Men detta beror väl derpå, att han ansett inskriften för obetydlig att förtjena omtalas. Han har underlåtit omnämna två andra af Frigelius afbildade runstensfragment (från Gårdby och N. Myckleby).

² Då många grafvar funnos tätt tillsammans på det i fråga varande stället på kyrkogården, kunde kantorn icke längre utpeka den, i hvilken stenen blifvit funnen. Men han kom ihog namnet på den person, som der blifvit begravd. Kyrkoherden på stället kunde upplysa, att denna person aflidit 1869 äfvensom hvilka de närmaste släktingarna voro. Det var först efter långa underhandlingar och med mycken motvilja som dessa